

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depini naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Na inserate se plačuje 3 krome temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naslova na celo leto 8 kron, na pol leta 4 krome, na štiri leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Važne spremembe.

Z letošnjim letom poteče za Avstrijo cela vrsta jako važnih, da, usodopolnih rokov. Letos se konča veljavnost različnih zakonov in mednarodnih pogodb, glede katerih se nam skoro vsak dan, zdaj s te, zdaj z druge strani slovesno zatrjuje, da se mora njihova veljavnost podaljšati na vsak način, ker je sicer uloga avstro-ogrške monarhije kot evropske velesile končana in sicer končana za vedno.

Z zadnjim dnevom tekočega leta poneha veljavnost: 1. Trozveze, to je politične alijance med Avstro-Ogrsko, Nemčijo in Italijo. 2. Trgovinskih pogodb, sklenjenih med našo monarhijo in celo vrsto evropskih držav, v prvi vrsti z Nemčijo in Italijo. 3. Avstro-ogrške pogodbe, to je tiste pogodbe, s katero je med obema polovicama naše monarhije zagotovljena trgovinska in carinska ednostnost. 4. Zakon o vojni organizaciji obeh državnih polovic naše monarhije.

Vsaka teh pogodb in teh zakonov je življenjskega vprašanja za našo državo, in je torej odločitev o vsaki teh točk največje važnosti.

Z ozirom na to se pač vsakomur vsiljuje vprašanje: Kako smo pa pripravljeni za rešitev teh zamotanih in težkih vprašanj, kako pa sodi prebivalstvo, oziroma njegovo zastopstvo, namreč državni zbor, o tej važni nalogi?

Vlada dolži državni zbor skoro dan na dan, da mu ni čisto nič mar za najvažnejše in najpomembnejše državne zadeve, da se nikakor ne zaveda svoje dolžnosti. Na vse mogoče načine se piše in govori, da ta parlament nima zmožnosti, da bi izpolnjeval svojo ulogo v državi, da postane ta parlament tudi v trenutku, ko pridejo na dnevni red vprašanja, zadevajoča ohranitev sedanjega reda monarhije in evropskega ravnotežja, žrtev svoje slabosti in svoje zdrobljenosti, tako, da ne bo kos svoji nalogi.

In vedno se dostavlja, da si bo v tem slučaju država pač morala pomagati brez parlamenta ter bo prisiljena lotiti se parlamenta samega.

Resnica je, da prinese letošnje leto parlamentu odgovornosti polne naloge, ali vendar se mora priznati, da parlament poleg vse svoje notranje needinosti nikakor ne zasluži vseh očitaj.

Vlada naj le predloži parlamentu ugodno, avstrijske koristi res varujočo pogodbo, in hitro se pokaže, da ima parlament takó voljo kakor zmožnost, izpolniti svojo nalogo. In nagodba z Ogrsko je jedro vseh teh predlog, katere bode rešiti tekom letošnjega leta, kajti če pade nagodba, so pokopane tudi vse druge pogodbe in postave.

Ako bi vlada predložila dobro, cislitvanske koristi krepko varujočo pogodbo, potem bi parlament taki nagodbi ne delal težav in bi vkljub vsem obstoječim nasprotstvom in nerešenim problemom tako nagodbo odobril. Toda nagodba, za katero se zavzema vlada, je slaba in avstrijskim koristim škodljiva. Naj bi vlada že vendar enkrat povedala po pravici, da so v tej zadevi zanjo edino merodajni dinastični interesi, to je koristi vladarske hiše, da zaradi dinastičnih interesov hoče, naj obvelja dogovorjena slaba nagodba. Ugodne in pravične nagodbe nočejo Mažari, nego izkoriščajo prav brezobzirno svoj položaj in svojo moč, dobro vedo, da se na Dunaju stori vse, kar je mogoče storiti v ta namen, da se ohrani trgovinsko in carinsko edinstvo med Avstrijo in Ogrsko, ker na Dunaju ravno vedo, da je to edinstvo še edino jamstvo za ohranitev skupnosti, za ohranitev stališča Avstrije med evropskimi velesilami.

Za to skrajno slabo nagodbo pa najbrž ne bo dobili večine v dunajskem državnem zboru, in tako nam utegne konec veljavnosti nagodbe in drugih pogodb in zakonov prinesiti tudi konec

sedanjega parlamenta. Visoki krogi hočejo, naj se nagodba na vsak način, če treba tudi z največjimi žrtvami, obnovi, in zaradi tega moramo biti pripravljeni tudi na možnost, da se bode temu prizadevanju žrtvoval celo parlament.

Politični krogi se ne nadejajo ničesar dobrega glede bodočnosti parlamenta, jasno jim je, da je položaj skrajno kritičen, toda vedo tudi, da parlament ne bode kriv, ako pride državni prevrat, ampak, da zadene krivda druge kroge, kateri hočejo edinstvu in zvezi z Ogrsko žrtvovati vse, tudi največje in najvažnejše koristi totranske državne polovice.

Iz našega slovenskega stališča pa lahko rečemo, da nam je vse edno, kaj se zgodi s tem parlamentom, ker zastopstvo slovenskega naroda v njem itak ne more priti do nikake veljave, in ker na neravnih predpravicah osnovana premoč nemškega zastopstva v parlamentu ne privoščiti slovenskim narodom niti trohice pravičnosti. Naj se zgodi karkoli, Slovenci gledamo bodočnosti lahko ravnodušno v obraz, ker je gotovo, da nam noben državni prevrat več ne more škodovati. Brez osrednjega parlamenta je Avstrija nemogoča, a naj se novi osrednji parlament osnuje na katerikoli podlagi, take gospodarske moči nemške stranke v njem ne bodo imele na nikak način kakor pa jo imajo sedaj v državnem zboru.

Strokovno šolstvo in industrija.

Bilo je predlanskim pred državnoborskimi volitvami, ko je ljudski kandidat D. Hribar na volilnem shodu v Ljutomeru tudi omenjal veliko važnost domače industrije sploh, ki je Slovenci skoraj povse pogrešamo. Tačas se je našlo „dovtipnih“ ljudi celo v onih vrstah, kjer bi pričakovali vnetih zagovornikov za vse, kar more

LISTEK.

† Prof. Franc Valentinič.

Mož je umrl v Gradcu, 56 let star. Tam je bil na srednji šoli profesor zgodovine, nemškega in francoskega jezika. Nemci in nemškomisleči sodeželan na Spod. Štajarskem imajo dosti razloga, da žalujejo po njem. Pa tudi mi slovenski rojaki lahko gledamo tužno na ta grob. Obžalovati moramo njegovo veliko delo v agitaciji za ustvarjenje in učvrstitev nemške politične stranke na Spod. Štajarskem in osobito v mestih in trgih ob dolnji Savinji in Savi. Ob njegovem grobu se kaže nekaj naše zgodovine v novjšem času. Zaraditega pišemo tudi mi Fr. Valentiniču nekaj nekrolog.

Rodil se je v Laškem trgu. Njegovi starši so bili Slovenci. Mati še živi; najrajši slovenski govori. Očeta smo spremili pred tremi leti h grobu. Bil je eden najmarljivejših tržanov. Z malim premoženjem, a z napornim delom izšolal je štiri sinove: Dva tehnika, ednega ljudskega učitelja in Franca. Bil je menda nad 30 let župan v Laškem. On in rajni učitelj Flis sta bila svoj čas naj-

boljša sadjarja. Ista sta navdušeno razširjala sadjarstvo daleč doli v Savsko dolino. Netroj drevca sta ta dva požlahnila. Z veliko vnetostjo sta se bavila z vprašanji kmetije. Valentiničevi sinovi so šli v tem za starim. Počitnice so zanje bila vezbanje v sadjereji. Sadjarstvo je bilo tej družini prirojeno. Pa bili so tudi strastni lovci. V obeh strokah se je odlikoval tudi umrl France. Ta je bil jako nadarjen.

Njegova zunanost je bila jako prikupljiva. Bil je ljubezniv v obhoji. Nobeden človek mu ni bil malenkosten. Bil je dober govornik in spreten pisatelj. Šolal se je v Celju in Gradcu. To je bilo pred 40 leti. Tedaj se še ni dosti razločevalo med Nemci in Slovenci. V naših trgih o Savinji in Savi se je poleg slovenščine govorilo tudi nemški. Šole, uradi so bili nemški. Ko so se začela društva v zabavo snovati, ni bilo nič čudnega na tem, da se je v njih po diletantih tudi slovenski igralo in pelo.

V Celju je bila slovenska čitalnica glavno društvo.

Okoli Laškega trga, Celja in Zidanega mosta je bilo že od nekdaj dosti premogovih, rudnih jam in glažut. Dokler ni bilo železnice, iz Nemčije prihajajoč človek ni imel dosti pomena v

teh krajih. Večinoma so začeli Nemci s kako industrijo v teh krajih pa kmalu nehali, izkravali. A južna železnica je storila velik preobrat. Prej je bil meščan na pol kmeta, na pol obrtnika. Zidanje železnice je po tedanji tehniki šlo počasi naprej. Ljudje so pri tem zidanju tudi malo obogateli. Z železnico so prišli drugi Nemci kot lastniki naših premogokopov. Ne iz Avstrije, po večjem iz „rajha“. Žalostno je za Avstrijo, da čas železnice ni našel tehnično izobraženih domačih ljudi. Osobito Slovenci smo zanemarjali realne študije. Prišli so podjetni, kvalificirani delavci industrije iz „rajha“ ter odpirali velika bogastva narave Spod. Štajarja ter tudi odnesli dobičke in tisoče. Tudi toplice v naših krajih so prišle v roke teh mož. Ti ljudje so našim rojakom imponirali. Nastopali so mirno in bili lju beznjevni. Morebiti tudi tam ni bilo v čistu kako nemško propagando uganjati. Večje pridobivanje, boljši zaslužki naših ljudi, katere so le-ti povzročevali, so napotovali jako veliko prijateljstvo s tujci.

To je stvarjalo položaj, ki je bil jako pripraven za to, da prvemu dobremu agitatorju za nemško stremljenje delo olajša. Bilo je na celjski gimnaziji, ki je bila važno učilišče za velik krog,

rešiti naše ljudstvo gospodarskega propada. Celo v svojih listih so strašili kmete Murskega polja, da jih bo kmalu — okužil in zadušil dim tovarn. Njegov nasvet glede gojitve domače industrije, posebno še vrboreje ter pletenja košaric so isto tako smešili, češ, da se priporoča kmetom saditev „protja“ mesto trte.

Tako pa so zavijali praktične nasvete samo vsled osebnega nasprotstva, dočim bi bili ubožani posestniki haloških gričev hvaležni, če bi jim kdo pripomogel k gotovemu zaslužku na domu, posebno pozimi.

Kdo bi si bil tedaj mislil, da se bodo sproženi nasveti obravnavali celo v državnem zboru. Naš kmečki zastopnik profesor Robič je namreč zahteval, da ustanovi država za Spod. Štajar pletarsko šolo, za kar da bi bile najbolj prikladne Brežice. Potrebo take šole je dokazoval posebno s tem, da sadjereja pri nas lepo napreduje; da pa posestniki nimajo pripravnih posod, v katerih bi sadje razpošiljali ter mu pridobili pravo ceno. Naročevanje potrebnih košaric iz tujine je predrago, in tudi za našega kmeta neprimerno.

Vlada je odgovorila, da nima nič proti ustanovitvi take šole, ako je res potrebna.

Pred več leti se je pač napravila podobna pletarska šola na Slatini, subvencionirana od štajarskega deželnega odbora. Deželnemu odboru pa seveda pri tem ni bilo toliko do tega, da pripomore kmečkemu prebivalstvu do zaslužka, ozir. da ga zdrži izdatkov, temuč oddati je hotel nekaj svojega jalovega sveta za sadenje vrboline, vrhutega pa dati svojemu kopališču več ugleda. Seveda je na takih temeljih zasnovana šola hitro pešala in — usahnila. Ustanovljena je pač bila za premajhen okraj, a izdelki so ostajali doma. Le prav omejeno število vajencev so sprejemali, ki so se izučivši nekaj časa bavili doma v zimskih časih s pletenjem; za domačo potrebo je bilo kmalu dovolj, o prodaji z doma pa niso dobili nikakih navodil.

Kaj drugača bi seveda bilo, ako se loti država vrboreje in poučevanja pletarstva. Vsekakor bi morala tudi preskrbeti za nekaj brez plačnih mest vajencem, drugo bodo že storili naši okrajni zastopi, občine itd.

Nepodna protna tla ob Sotli in Savi so kakor nalašč za gojenje vrboline; le škoda, da je iz vzhodnih naših pokrajin zveza s tem mestom tako neprimerna. Ali bi ne bilo bolje izbirati med Ptujem, Ormožem ali Ljutomerom?

Pa bodisi temu kakor hoče, zaradi kraja se ne bomo prepirali. Hvaležni bodemo možem, ki nam pripomorejo do imenovane panoge domače industrije.

Ne manj, važno vprašanje je tudi ustanovitev rokodelske šole za Spod. Štajar. Bojimo se le, da nas je Nemški Štajar z enako zahtevo prehitel, a da bi država dala istočasno naši deželi dve takšni šoli, je pač dvomljivo. Srednjemu Štajarju je namreč že skoraj povse zagotovljena rokodelska šola s sedežem v Feldbachu.

k nesreči tedaj vodstvo v rokah človeka, ki si ni upal imeti domoljuba. Ravnatelj Premru, roj. Vipavčan, je bil najboljši latinec, prijatelj mladine, in še bolj iz Kranjske prišli fantov, bil vedno dober prijatelj dr. Štetana Kočevarja, opata Voduške, dekana Žuže, a zamaknjen v svojega Horaca in v nemško literaturo je imel malo upanja, da se slovanstvo kedaj okrepi. Štoril je raje več, kakor pa so nemške vlade zahtevale, ter posebno pestoval sinove uradnikov in Nemcev. Kaj rad je videl, da je kdo vstopil v „deutsch-slovenisch kurs“, ne pa v celo slovenski. Skrbel ni za budi kakega dobrega učitelja slovenščine. Pletaršnik je bil prvi in ta ni dolgo ostal. Značilno je za to dobo to: Nek šolski nadzornik je želel pri maturi, da kak maturant slovensko pesem deklamuje. Učitelj, vedevši, da je nobeden ne zna, reče slovenski, naj eden očenaš molli. Dobro je bilo. Seveda ni moglo tako poučevanje veselja do materinega jezika zbuhati.

To je bil položaj, v katerem je Fr. Valentinič vzrastel. Par let pred njim pa pod Fettingerm benediktincem dr. Koceli. Tako je prišlo, da je postalo vse v našem meščanstvu zaverovano v nemško omiko, in naš omikanejši rojak,

O potrebi slovenske rokotvorne šole govori najbolj jasno sedanji naš rokodelski naraščaj. Ker nimamo meščanskih šol, kjer bi dobili naši dečki za rokodelce potrebno šolanje, pridejo ali v uk le k manj usposobljenim mojstrom, kjer se izučijo komaj dovolj za — kmečke „štere“. Rokodelskih mojstrov strokovnjakov imamo komaj po par v mestih in trgih. Za nadaljno izobrazbo rokodelskih vajencev obstojijo sicer v naših mestih večerni tečaji, toda kaj, ker so le nemški.

O kamnoseški šoli, za kakršno se je tudi zavzemal naš poslanec Robič, se je že večkrat govorilo. Kamnoseška obrt bi morala baš pri nas prav dobro prosperovati. Saj je n. pr. naš pohorski mramor sloveč po svetu. Takozvana koroška železnica bi brez izvoza kamnoseških proizvodov skoraj ne mogla izhajati. Toda povsod so kamnoseški mojstri tujci, domačina sprejmejo le za težaka, ker nima strokovnega pouka.

Naj bi se zahteve po strokovnih šolah ne slišale le vsako leto enkrat od poedinih naših poslancev, temuč naj bo naš „ceterum censeo“.

Celjske in štajarske novice.

(C. kr. okrajno glavarstvo v Celju) prepoveduje na temelju cesarske odredbe z dne 10. aprila 1854 dr. z in l št. 96 za uravno prometa, da bi se na onem delu državne ceste, ki je določen za pešce, (klm 125.8—127.6) to je od tam, kjer se cepi okrajna cesta na Ljubčno pa do mosta čez potok Koprivnico pri nemškem „Studentenheim“ u v Celju, vozilo bodisi z vpreženimi vozovi ali z ročnimi vozički vsake vrste. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali po § 11 omenjene odredbe s kaznijo do 20 krou, oziroma z dvodnevnim zaporom.

(Pasji kontumac.) Z ozirom na to, da se potikajo stekli psi, in da se je na poginilih psih konstatirala steklina pri Sv. Emi, v Trbovljah, v Loki, v Št. Jurju ob juž žel. in Šmarji, se razglša v smislu § 35 splošnega živalsko-kužnega zakona od 29. februarja 1880 v vseh občinah sodnega okraja Šmarje in v občinah Št. Jur, Trbovlje, Dol, Sv. Krištof in Loka, pasji kontumac.

(Maškarada „Celjskega Sokola“) Vabila za to predpustno veselico, ki se vrši v nedeljo, dne 9. februarja, so se po večini že razposlala ali pa se razpošljejo v najkrajšem času. Ako bi se zgo dilo, da bi se spregledalo koga izmed cenjenih prijateljev našega društva, kar se pri tolikem številu povablencev lahko zgodi, ali da bi se vabilo na pošti izgubilo, kratkomalo, ako bi kdo ne dobil vabila, pa bi se rad udeležil sokolske maskerade, naj se blagovoli oglasiti za vabilo pri društvenem blagajniku g. Fr. Joštu. Priprave za maškarado so v polnem teku, in kolikor smo imeli priliko prepričati se o njih, povemo, da obeta biti maskerada velesijajna, ker so priskočili odboru na pomoč prvi strokovnjaki, kar se tiče aranžiranja takšnih zabav. Maškarado bode obiskalo celo število čarovnih, nadnaravnih bitij iz kraljestva vil in nimf, nastopilo bode mnogo originalnih in nad vse komičnih klovnov, razne

uradnik in učitelj srednjih šol je poklekoval tudi pred njo. Uradnik je bil v socialnem življenju v mestih in trgih merodajen. Uradniki premogokopov, glažut, železničnih postaj — vsi Nemci — šole na Slovenskem so bile uboge in manj obiskane, — so se shajali v teh trgih in mestih. Začelo se je živahnejše društvovanje. Lovi so bili tedaj v naših krajih še kaj vredni. Ta lov in kmetije sin iz laškega okraja, zdajšnji sekijski šef dr. Vrečko, sta vzela Franca Valentiniča seboj in v nemško strujo. Bil je agilen človek. Že kot vseučiliščnik je jako spreten agitator za nemške smotre. Pozneje kot suplent, učitelj prihaja vsake počitnice domov, prihaja v trge in tudi v Brežice. Med premogarji je najti, med topličarji. Na shodih v Celju in v Brežicah govori. Kar prostega časa preostaja, služi žurnalistiki. Graška „Tagespost“ je bila dolgo vrsto let merodajni časopis na Sp. Štajarju. Valentinič je bil njen dober sotrudnik. Pisal je, kakor redko kak Slovenec, izborno nemški. Kot zgodovinar imel je dosti tvarine na razpolago. Imel je večjo občno omiko.

Nemci se imajo Valetiniču tudi zahvaliti za to, da so postali med našimi meščani na Spod. Štajarju in ob dolnji Savinji in Savi me-

fantastične skupine v modernih secesion-toaletah, harlekini, Polichinelli itd. Kratkotomalo, tu se kar tekmuje med seboj, ker si hoče vsakdo priboriti labor priznanja v ženijskih izumih za oni večer, ko bode princ Karneval rajal in razsajal po svetli dvorani „Narodnega doma“. Vstopnina za osebo znaša 1 krono. Člani „Celjskega Sokola“ v društveni obleki ali v maskah so vstopnine prosti. Vsak nemaskovan udeleženec razen garde-dam dobi pri blagajni lično čepico, za katero mu je plačati 40 vin kot globo. Šopki se ne bodo prodajali. Vstopnice se dobe le proti izkazu vabila zadnji teden pred maskerado pri društvenem blagajniku v „Narodnem domu“ in na večer maskerade pri blagajni Svirača bode polnoštevila celjska narodna godba.

(Še enkrat opozarjamo) cenj. p. n. občinstvo, da si za nedeljsko reprizo igre „Deseti brat“, ki se bode predstavljala 26. t. m. v „Narodnem domu“ v Celju, omisli pravočasno vstopnice, ki jih ima v predprodaji trgovina D. Heibarja. Začetek je točno ob polu osmi uri zvečer — blagajnica se odpre eno uro poprej.

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) ima v nedeljo, dne 2. svečana t. l. v navadnih prostorih ob pol 11. uri dopoldne svoje redno zborovanje z nastopnim sporedom: 1. Zadnji zapisnik. 2. Petje. 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. Eventualno podavanje. 5. Iz šolske prakse.

(Častni doktor.) Cesar je dovolil, da se podeli dekanu pravne fakultete na graški univerzi filozofije dr. Hildebrandu še naslov doktorja prava.

(Učiteljske vesti.) V pokoj sta šla nadiučitelj v Ormožu gosp. Ferdo Rauschl in učitelj v Polzeli gosp. Tomo Kunštič. Učiteljica ročnih del v Makolah je postala Gabrijela Gabrovec od Sv. Trojice v Slov. gor.

(Nova šola.) V Solčavi se ustanovi samostojna ednorazredna ljudska šola ter se uvrsti v I. plačilni razred.

(Bralnemu društvu pri Sv. Martinu v Rožni dolini) podaril je č. g. župnik A. Kos 10 krou v društvene namene. Odbor izreka vrlemu rodoljubu najiskrenejšo zahvalo.

(Pri pošti v Rečici na Paki) se uvede s 1. svečanom t. l. poštni pot, ki bo obhodil trikrat v tednu večje kraje, ki spadajo pod to pošto, kakor Paška vas, Gorenje, Slatina itd. V Gorenjah se tudi napravi nabiralnik za pisma.

(„Bralno društvo na Dobrni“) priredi v nedeljo, dne 26. januarja 1902 po večernicah veliko ljudsko veselico v prostorih „Hôtel Styria“ (poprej Brauner). V zanimivem sporedu je predstava dveh gledališčnih iger — nastopijo prvokrat domači igralci, — petje, igranje na glasovir, šaljiva pošta itd. Ob enem se vrši občni zbor „Bralnega društva“.

(Učiteljsko društvo za kozjanski okraj) zboruje dne 2. svečana t. l. ob 11. uri dopoldne v Kozjem s sledečim sporedom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Razgovor o dopisu predsednika okrajnega šolskega sveta zastopniku učitelstva kozjanskega okraja. 3. Letno poročilo

rodajni. Slovenci moramo obžalovati, da ta Slovan ni krenil na pot, ki vodi domov in ne na tuje. Kaj bi ta agitatorska moč dobrega storila pri nas v tem oziru! To škodo bodo tudi enkrat naši nemškomisleči rojaki na Sp. Štajarjem spoznavali. Lepo so naši starši gojili prijateljstvo s kmeti. Meščan je bil navdušen za vse razvoje kmetijstva, boljše, bil je sam kmetovalec, družec se najlepše s kmetom. Predobro je meščanstvo pred 40—50 leti vedelo, da cvetoča kmetija meščansko obrt redi, da z njo tudi meščan propada. Tudi Valentinič je spoznal, da gospodarstvo mora zastati v razvoju, če ne nazadovati, ako ni dobre intimne zveze med producenti kmetije in meščanstva. In kot zgodovinarju mu je bilo jasno, — pogovarjala sva se enkrat o tem, — da mora mesto v verstvu in narodnosti za okolico, prej ali slej. Iz kmetije se obnavlja meščanski človek in iz kmetije človek prinese seboj svoje veroizpovedanje in svoj jezik. Zastonjski boji! A mož je izgubil že v v mlajših letih vez z narodom, s katerim je znal na lovskih izletih tako ljubo občevati.

Dr. Slanc.

blagajnika in tajnika. 4. Razgovor o obravnavi šolskih zamud. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti.

(Čitalnica v Brežicah) vabi na veliki koncert in ples, ki ga priredi v sredo, dne 29. januarja 1902 ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ v Brežicah. Godba c. in kr. pešpolka št. 16 iz Zagreba. Obleka navadna. Vstopnina 2 kroni.

(Božičnica slovenske ljudske šole v Brežicah) Kot glavno agitacijsko sredstvo za tukajšno prenepotrebno in žepom davkoplačevalcev nič kaj ljubo nemško šolo vporabljal se je do brodelnost. Naj nihče ne misli, da se gre za do brodelnost brežiških Nemcev — ker drugod so vsikdar beračili — in gosp. Matheis je pritiskal trgovske potnike — a prirejali so božičnice z deklamacijami in petjem — in pri božičnem drevescu so delili darila revnim otrokom — in vsako tako darilce je moralo pričati: „Glejte, tako se skrbi na nemški šoli za uboge otroke“. Ker se nočemo posluževati besed, kakor demoralizacija itd., še samo pripomnimo, da so ravno ta božična darila polnila nemško šolo — z deco, ki je naše krvi, a so jo revni nezavedni starši prodali za božično darilo. Popolnoma drugače so božičnice naše slovenske šole, in najlepša je bila gotovo letos. Ni se bliščalo ponosno bo žično drevo v svitu neštetihi lučic, ni se deklamovalo in pelo, niso se delila darila z nagovori, ki po svojem namenu darila onečastijo, — a zložili so brežiški Slovenci čez 500 kron in brez hrupa in šuma razdelilo se je čez 100 revnim otrokom obutalo, obleka in drugo. Tako je prav, reveže se podpira na tihem, pa ne tako, da mora to ves svet vedeti.

(Javno vprašanje.) Naš brežiški gospod c. kr. okrajni glavar vitez Vistarini naj nam ne zameri prav ponižnega vprašanja, če je že slišal praviti, da trgovec Matheis deli šolskim otrokom „Štajerca“, in če bi se morda dalo kaj ukreniti, da bi „Štajerc“ ne zastupljajl sro naših šolskih otrok. Vsekakor bi si gospod glavar stekel stem velike zasluge, še večje, kakor za občino Loka, ki je imenovala gospoda glavarja svojim častnim občanom. Kar se pa g. Matheisa tiče, moramo odkrito reči, da ga ne umejemo. Vedno smo mislili, da je samo trgovec, kojega bogati naš slovenski denar, sedaj pa vidimo, da je tudi sovražnik slovenskega ljudstva, onega ljudstva, ki mu nosi svoje krajcarje. In politik je postal — seveda nemški politik — kaj ga je k temu napotilo ali kdo — ne vprašamo. In kot politik pač ne sme zahtevati, da bi se ne bavili z nje govim delovanjem, ne sme zahtevati, da bi imel mir, kakor ga je imel, dokler je bil samo trgovec. Gosp. Matheis deli „Štajerca“, list, ki okužuje slovensko ljudstvo, list, ki se v ovčji obleki slovenskega lista prikladi kot nemškutarski volk v slovenske hiše — in tam uničuje narodno zavednost. Je li to prav? Na to bi naše ljudstvo moralo reči/odločno: Ne. In še nekaj! Mimo prodajalnice Matheisove se tudi pride, ne da bi šel človek notri. Tako v zlatu pa še g. Matheis tudi ni ukovan če se umejemo. Še par možiceljnev v Brežicah dobi „Štajerca“. Tudi iste bomo prilično okrcali, če se ne poljšajo.

(Iz Kapel) ob hrvaško-kranjski meji zvedeli smo smešno neverjetno novico, da hočejo imeti Kapelčani nemško šolo. To vest, ki jo pripisujemo neumnosti kakega kapelskega nemškutarja in pa nezavednosti ljudstva, utrjeni po strupenem „Štajercu“ — beležimo brez opazke. A smešna je le — in se ji mora smejati deželni šolski svet in naš g. c. kr. okrajni glavar tudi.

(Najnovejši častni meščan ptujski) je Gustav Kokoschinegg, ki so ga imenovali mestni očetje v zahvalo, da jim je priskrbel deklisko meščansko šolo.

(Slovenjebistrsko učiteljsko društvo) si je v seji dne 9. januarja t. l. izvolilo nastopno vodstvo: Predsednik: Jos. Sabati, podpredsednik: Oton Vobič, blagajnik: Hinko Karničnik, tajnik: Seb. Krotky, pevovodja: Jos. Kokl. V odboru so: Marija Negovetič, Martin Šampri, Jos. Kokl.

(Kmetijsko bralno društvo v Hajdini pri Ptuj) bo imelo v nedeljo, dne 2. svečana t. l. popoldne ob 3. uri v gostilni g. Janeza Grabarja občni zbor s sledečim sporedom: 1. Letno poročilo. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagaj-

nikovo. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Sprejem novih udov. 6. Volitev odbora. Po občnem zboru bo društvena veselica. K pravobilni udeležbi vabi odbor.

(V Gornji Radgoni) se je poročil gospod Janko Čirič z gospodičino Ivanko Augustin, vrolo Slovenko. Častitamo! Na mnoga leta!

(Kmetijsko bralno društvo v Jurovcih pri Ptuj) bode imelo dne 2. svečana t. l. ob 3. uri popoldne v Jurovcih svoj prvi občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva o prvoletnem delovanju tega društva. 2. Pobiranje udnine in sprejem novih udov. 3. Slučajnosti. Po zborovanju sledi prijetna zabava. Odbor vabi vse ude in prijatelje k obilni udeležbi.

(Kmetijsko bralno društvo v Gor. Radgoni) ima dne 2. svečana t. l. v prostorih g. Osojnika svoj redni občni zbor s tombolo in petjem; k obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

(Za okrajnega glavarja v Maribor) pride baje ptujski okrajni glavar grof Attems. Brez Attemsov pač ne gre spolniti pri nas nobenega političnega mesta!

(Sv. Trojica v Slov. gor.) Šentlenartsko učiteljsko društvo zboruje dne 2. svečana 1902 ob pol 11. uri dopoldne pri Sv. Lenartu v Sl. g. s sledečim sporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo gđ. Antonije Boben. 4. Poročilo gosp. J. Čučeka o „jeclanju otrok“. 5. Poročilo gosp. Henrika Breganta o „Lavtarjevih računih“, ker se nameravajo iste vpeljati na šolah našega okraja. 6. Nasveti. Zaradi važnosti teh poročil vabi k obilni udeležbi vlijudno odbor.

(Sv. Križ na Murskem polju) Bralno društvo bode imelo v nedeljo, dne 26. januarja t. l. svoj XIV. glavni občni zbor z navadnim sporedom v šoli. Začetek ob 3. uri popoldne. Pri tej priložnosti vplačevala se bode udnina. Vabijo se tudi novi udje k pristopu. Med posameznimi točkami poje križevski pevski zbor.

(Slovenska čitalnica v Mariboru.) Soditi po pripravi, ki se vrše za veliki ples dne 2. svečana v „Narodnem domu“, utegne isti prekositi vse dosedanje. Zagotovljena je že godba c. in kr. bos. herc. pešpolka iz Gradca. Vabila se v kratkem razpošljejo. Kdor bi pomotoma ne dobil vabila, a bi se hotel plesa udeležiti, naj se blagovoli obrniti do čitalnice.

(Bralno in pevsko društvo „Maribor“) priredi v nedeljo, dne 26. prosinca t. l. gledališko predstavo v veliki dvorani „Narodnega doma“. I. „Šolski nadzornik“. Veseloigra v enem dejanju in II. „Eno uro doktor“. Burka v enem dejanju. Začetek točno ob 8. uri zvečer, konec po 10. uri. Čisti dobiček se porabi za dobrodelne namene. Vstopnina: sedeži v dvorani od 1.—5. vrste po 60 kr., od 6.—10. vrste po 50 kr. in od 11.—16. vrste po 40 kr., stojišče v dvorani 25 kr., sedeži na galeriji po 25 kr., stojišče na galeriji 15 kr. Vabila se dobe v tiskarni sv. Cirila in pa v pisarni dr. Pipuša, ker vstop brez vabila ni dovoljen. Vstopnice se dobé na dan predstave od 2.—4. ure popoldne in od pol 7.—8. ure zvečer pri blagajni v „Narodnem domu“. K obilni udeležbi vabi najvlijudneje odbor.

(Pri Sv. Barbari niže Maribora) se je vršila dne 19. t. m. imanitna veselica bralnega društva. Čisti dobiček se obrne v nakup sobne opreme. Naprej!

(V Gradcu) v bolnišnici je umrl dne 18. t. m. g. Franc Kos, učitelj v Št. Lenartu v Slov. gor. v 36. letu starosti. Bodi mu lahka tuja zemlja!

(Gradec) Na rednem občnem zboru slovenskega izobraževalnega društva „Naprej“ dne 18. prosinca 1902 konstituiral se je novi odbor takole: g. dr. Franjo Žižek, predsednik; g. Franjo Hauptman, podpredsednik; g. Pavel Glaser, tajnik; g. Pavel Lokošek, taj. nam.; g. Franjo Vošnjak, blagajnik; g. Ivan Mikl, blag. nam.; g. Franjo Vršič, hišni gospodar; g. Dragotin Vogrinc, gosp. nam.; g. Miško Cizel, knjižničar; g. dr. Matej Osenjak, knj. nam.

(Proračun mesta Gradca.) Hudo debato so imeli graški mestni očetje dne 20. t. m., ko je bilo treba odobriti proračun za leto 1902. Odbor niki socijalno demokratske stranke so razsipne nacionalne odbornike ostro prijemali, češ, da imajo za razne športe vedno več denarja, kakor za ljudsko izobrazbo. Za šolstvo plačuje namreč mesto prostovoljno samo 60.000 K, dočim je stalo

Gradčane gledališče v pretečenem letu 200.000 kron. Za pisarniške posle so določili 15.000 K, za upravo v splošnem 1.767.787 K, a pokritja imajo le 95.112 kron.

(Uprava železnice Gradec-Köflach,) katero je vlada hotela ravnokar prisiliti, da zniža svoje nečuvno visoke tarife, ko je vendar napravila pretečeno leto tolike dobičke, se je pritožila na upravno sodišče. Taki so Zidje povsod, kjer je treba odjenjati od izkoriščanja.

(Bolnišna blagajna za male obrtnike.) V kratkem času začne poslovati v Gradcu mojstrska bolnišna blagajna za obrtnike, ki bo raztezala svoj delokrog po celem Štajarskem. Več o tej koristni napravi še spregovorimo.

(O „zatiranju“ Nemcev.) Ako se kje na Štajarskem naseli le par nemških oglarjev, pa že dobi okraj sulferajnsko šolo. V raznih rudnikih na Zgor. Štajarskem, n. pr. v Lankovicu, Ljubnu itd. pa živi na tisoče slovenskih delavcev, katerih otroci bi napolnili po več razredov. Toda šole morajo obiskovati seveda le nemške. V kočevskih premógokopih dela nad 600 slovenskih in bulgarskih rudarjev. Otroci teh delavcev pa morajo v deželi, kjer Nemci tako radi tožijo o zatiranju — obiskovati tudi le nemške ljudske šole. Ali bi se ne dalo za te trpine preskrbeti slovenska šola?

(Deželnozborna volitev v Gröbmingu.) Na mesto umrlega deželnega poslanca L. Oberscherja za okraje Gröbming-Irdning-Schladming-Aussee so postavili za kandidata krčmarja J. Groggerja. Volitev bo dne 27. februarja t. l.

Druge slovenske novice.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) sta vročila g. brata Perdan zopet 400 kron za vžigalice. Slovenci, zahtevajte in kupujte povsod le edino vžigalice te domače tvrdke, katere čisti dobiček gre za našo prekristno šolsko družbo. — Ravno tako je darovala tvrdka A. Skabrne v Ljubljani 400 kron od platna, ki ga prodaja v korist družbe sv. Cirila in Metoda.

(Umrli je) v Ljubljani dne 22. t. m. v starosti 37 let g. Dragotin Jesenko, uradnik čanke „Slavije“ in pesnik slovenski. Pod imenom T. Doksov je priobčil več svojih pesmi svoj čas v „Slovanu“ in „Ljubljanskem Zvonu“. Bodi mu blag spomin!

(V Ameriko) se je v ponedeljek z ljubljanskega kolodvora odpeljalo 70 oseb. Med temi so bili tudi trije fantje, ki so hoteli pobegniti v Ameriko, da bi se odtegnili vojaški dolžnosti. Redarji so jih odpeljali v zapor.

(Koncert čeških filharmonikov) so imeli v nedeljo v Ljubljani, pod ženijalnim vodstvom dirigenta Čelonskega. Občinstvo je z največjim oduševljenjem odlikovalo orkester po vsaki briljantno izvajani točki.

(Vlaka trčila.) V nedeljo zjutraj sta v Borovnici pri Ljubljani trčila poštni in tovorni vlak. Železniška stroja in sedem vozov je poškodovanih.

(Umor in samomor.) Bivši orožnik Janoš je dne 21. t. m. v Borovnici pri Ljubljani ustrelil ondotnega orožniškega postajevodjo Zumerja, ki je pred leti provzročil, da je bil Janoš obojen v ječo in od orožnikov odslovljen. Potem pa je ustrelil še samega sebe. Prepeljali so ju v mrtvašnico.

(Vihar na Gorenjskem.) Oj dne 16. na 17. t. m. je bil na Gorenjskem strahovit vihar, ki je zlasti v Radovni provzročil mnogo škode. Podrl je mnogo dreves in raztrgal strehe.

(Ogenj.) Dne 15. t. m. je pogorel kozolec s krmo in raznim orodjem posestniku Fr. Miheliču v Potovem vrhu pri Novem mestu. Provzročena škoda znaša 2800 kron.

(Rudnik pri Sv. Ani pod Ljubeljem), kjer kopljejo cinober, se v kratkem opusti. Koncem tekočega meseca ostane le 6 delavcev in namestnik obratnega vodje. Na Dunaju so imeli akcijonarji rudniške družbe posvetovanje, a sklepanje o likvidaciji se je še odložilo, da se morda še najde kak način zboljšanja sedanjih razmer.

(Silni viharji) so divjali minoli teden na Koroškem. V Dješkah pri Velikovu je vihar podrl strehe in popolnoma odkril 1159 m visoko ležečo šolo. Tudi gozdi so močno trpeli.

(Osojsko jezero na Koroškem) je zamrznilo. Kmetje vozijo z vozovi črezenj.

(Iz goriškega deželnega zbora.) H klubu Gregorčičevemu društva „Sloga“ so v goriškem deželnem zboru pristopili vsi trije slovenski veleposestniški poslanci.

(V Opatiji) vlada sedaj v zimski sezoni jako prijetno življenje; gostov imajo tam okolo 700 iz raznih dežel Avstro Ogrske pa tudi iz inozemstva. Letovišče Opatija se lepo razvija; vedno bolj se množi število gostov, ki prihajajo iskati zdravja na ta lep kos slovanske zemlje.

(Zločin slabomnega.) Dne 13. t. m. je v Cerovljah, občina Mavhinje, 37. letni Fr. Cotic, ki je bil radi slabomnosti že v bolnišnici, vdaril svojega gospodarja Legišo s pikonom tako močno po glavi, da je z razbito črepinjo obležal. Da bi ranjenec ne prišel več k zavesti, ga mahne Cotic še parkrat, potem pa zakopje v zemljo. Pred ubojem se je hlapec nekaj sprickal z gospodarjem, in to je bilo vzrok, da ga je ubil. Ko je žena ubitega opoldne prinesla na njivo kosilo in vprašala po gospodarju, se je vsedel zločinec na svojo žrtev, povžil mirno jed in dejal, da ne ve, kje je gospodar. Po dolgem iskanju so našli mrtveca. Ubijalca so zaprli.

(Rus o slovenski zemlji) Gorkov, sotrudnik ruskega lista „Svet“, je potoval po Dalmaciji in slovenskih pokrajinah. Pred kratkim je objavil nekaj črtic o svojem potovanju. Posebno so mu všeč slovenske gore na meji Kranjske in Koroške. Med drugim povdarja, da bi Rusija v slučaju, ako bi Avstrija razpadla, nikakor ne mogla pripustiti, da bi prišla slovenska zemlja pod Italijo ali Nemčijo, pač pa bi delala na to, da bi se iz slovenskih in hrvaških pokrajin osnovala samostojna jugoslovanska država.

Dopisi.

Iz Vitanja. O naših obč. volitvah pisale so novine „Celjska vahtarca“, „Domovina“ in „Süddeutsche Presse“. Vsa ta poročila so več ali manj neresnična.

Resnica je, da so vsi odborniki „slovanske“ krvi, a „štramdajč“, kakor v „vahti“ prav pravi dopisun v celjski bolnišnici. Vsi odborniki so „Südmakovci“ in „šulferajnari“; vsi so vneti za „Štajerca“. Večina je bila izvoljenih s pomočjo slovenskih glasov, ker zaupamo Slovenci še vedno bolj tej večini, kakor oni trojici.

Ni pa resnica, kar piše „vahta“ o edini slovenski gostilni, ker te v Vitanju ni. Gostilničar in klobučar g. Viktor Jankovič ni več naš, on je ves v nemškem taboru. Tako moč imajo nemške žene. V obče menda ni bil nikdar v srcu naš. Svoje neslovensko mišljenje pokazal je prvič o priliki zadnjih državnozbornih volitev in potem še večkrat. Ali je to slovenski rodoljub, kateri podpira po vplivu svoje žene le nam nasprotno trgovce in obrtnike v Celju? Ali je to slovenski rodoljub, kateri ima naročene le v nemškem duhu pisane časnike? Ali je to slov. rodoljub, kateri razobeša na svoji hiši „frankfurtarce“? Ali je to slovenski rodoljub, v čegar gostilno zahajajo celjski vsenemški protestantje? Ali je to slovenski rodoljub, v čegar gostilni prirejajo „Jägerball“ ljudje ali Priboschitz iz Velenja itd? Pokojna mama, ali bi še poznali svojega sina? Ate! kolikokrat ste se že zjokali nad svojim sinom? In kaj pa porečete vi, g. doktor Jankovič v Kozjem? Taka je sedaj nekda v narodnem duhu daleč slovita Jankovičeva hiša v Vitanju!

„Gorje mu, kdor narod taji,

Še zemlja ne bo pila njegove krvi!“

Kar piše „Domovina“ o zdravih možganih nekaterih tržanov, je tudi neresnično. Vsi nemški tržani so si „gluh“, vsi tirajo eno vsenemško politiko. Da sta bili ob času občinskih volitev dve stranki, izviralo je le iz zasebnih nagibov.

Le počakajmo do prihodnjih deželnozbornih volitev in videli bomo, kako bosta kot eden mož ob stranki glasovali za nemškega kandidata.

Prav pravi „Südt. Pr.“, da Slovenci nimajo nobene pravice pričakovati kaj od novega obč. zastopa. Neresnica pa je, da bi bili v Vitanju nemški konservativci. Kateri so?

Take so tedaj v resnici razmere v Vitanju. Slabo nam gre. Vodnika nimamo.!

Sv. Andraž v Slov. gor. Bralno društvo pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah je imelo dne 5. januarja t. l. svoj občni zbor. Ko je gosp. predsednik navzoče pozdravil, prečitala sta tajnik in blagajnik svoja poročila. Po teh je imelo društvo zadnje leto dva častna udeleženca, tri podporne, tri zunanje in 42 domačih udov. Društvo ima 181 knjig, je naročeno na šest časopisov in je udružbe sv. Mohora. Izposodilo se je 355 knjig. Poročevalec je osobito dekleta in fante pohvalil, kot pridne čitatelje. Dohodkov je društvo imelo 122 05 kron, izdatkov 76 80 kron, glavnice ima 88 75 kron, torej premoženja 134 kron. Odbor je imel štiri seje.

Pri odborovi seji dne 24. novembra 1901 se je odposlala peticija za vseučilišče v Ljubljani. Dne 21. julija m. l. priredilo je društvo v spomin desetletnice veselico s koncertom na prostem, pri kateri so sodelovali domači pevci in godci g. Kocmuta. Veselica se je sijajno obnesla, bilo je nad 300 gostov. Vsi gostje, posebno tujci, občudovali so mirno in dostojno obnašanje domačinov. Gospod nadučitelj J. Strelec je v svojem slavnostnem govoru razložil pomen društev v obče in bralnih društev v ožjem oziru. Popisal nam je tudi razvoj in delovanje bralnega društva pri Sv. Andražu v Slov. gor. v teku desetih let. Društvo se je ustanovilo 15. februarja 1891. Bilo je videti ko mrtvo dete, a razvilo se je kljub vsem nezgodam in dospelo na visoko stopinjo. Ustanovili so društvo rajni g. župnik Kukovec, rajni g. nadučitelj Zadravec in kmeta Jurij Strah in Kliner. V teku desetih let priredilo je društvo razen občnih zborov deset veselic, med temi Ciril Metodovo, Vodnikovo in Slomšekovo slavnost in predstavilo deset iger. Govornik se je tudi spominjal g. dr. Jurtela in g. dr. Pučka, katera sta društvo vedno gmotno podpirala in gg. učitelja Čeba in Frasa, katera sta svoje duševne moči in svoj prosti čas žrtvovala za razvoj društva.

Pri občnem zboru se je ednoglasno izvolil zopet stari odbor. Sklenilo se je naročiti še tudi „Zvonček“ in „Domoljub“. Po nasvetu g. Čučka je sklenil občni zbor v teku tega leta skupno z občino naprositi potovalnega učitelja g. Jelovška, naj si ogleda tukajšnje živino in dá ljudstvu pouk o živinoreji.

Sv. Rupert v Slov. gor. Naše bralno društvo, katero je spalo že nekatero ne le zimsko ampak tudi poletno spanje, se je vendar enkrat prebudilo in tudi vzdramilo.

Preteklo nedeljo, t. j. 12. t. m. bilo je občno zborovanje, katerega se je prav mnogo zavednih narodnih fantov in deklet domače župnije udeležilo. Bilo je res vse na nogah. Prihiteli so tudi fantje od sosednih župnij s svojimi voditelji.

Izvolil se je novi odbor, v katerem so sedaj prav pridni, marljivi, ukaželjni, obče spoštovani, za narodnost vneti fantje in sicer: Kramberger Franc, predsednik; Žmavc N., podpredsednik; Voglar Fr. blagajnik; Keček Andr., knjižničar; Erman Janez, tajnik; odborniki pa so: Čuček Martin, Polič Janez, Fras Alojz in Veber N.

Tudi izborni pevci so se znašli med udi. Pokazali so že ta dan, da tudi oni znajo svoje mile glasove zbirati v harmonično zvezo. Zapeli so nam tri prav lepe pesmi po navodilu č. g. Ivana Pajtlarja, kateremu gotovo moramo izreči priznanje za njegov trud, kajti poučeval je le dva tedna v petju in dosegel toliko, da so lahko bili zastopani vsi štirje moški glasovi.

G. Gomilšek nam je v lepih besedah povedal vrednost bralnega društva in tudi teme ljito razkladal „nasledke dobrega in slabega čtiva“. Bilo ga je veselje poslušati.

G. Keček pa nam je pravila bralnega društva razjasnil.

Zelo se je tudi pomnožila knjižnica bralnega društva, h kateri prispeva čez 130 udov. Naročilo se je mnogo novih časnikov v več iztisih, kakor tudi lepo število dobrih knjig za mladino in odrasle ljudi. A vendar pogrešamo dva časnika, katera naj bi ne manjkala v nobenem bralnem društvu, namreč „Domovina“ in „Zvonček“. „Domovina“ poteguje se za naše že itak male pravice, katere nam hočejo naši nasprotniki z vso silo izdreti. Ona gre neustrašeno v boj in se bje z vsemi dovoljenimi sredstvi proti sovražniku. Da je „Zvonček“ tudi eden

izmed prav dobrih časnikov za našo mladež, častnik s podobami, ni nam treba poročati in ga tukaj ocenjevati, kajti presojala ga je večina naših učenih, mož, in se je še vsak od njih o njem zelo ugodno izrazil, kakor ga tudi priporočal našim bralnim društvom.

Priporočali bi torej najtopleje našemu novoizvoljenemu predsedniku omenjena časnika in ga tudi prosili, naj nam blagovoli v kratkem naročiti ta dva lista, gotovo bodeta vsakomur ugajala. Mislimo, da se bode naši želji ustreglo.

Politični pregled.

(K položaju.) Nek nemški list je o političnem položaju priobčil članek, v katerem pravi, da bo državna zbornica v prihodnjem zasedanju stvarno delovala, ter da tudi Čehi ne bodo delali nagodbi z Ogrsko težav. — Temu nasproti pa izjavljajo Čehi, da je ta vest neutemeljena. Čehi vztrajajo pri svojih zahtevah in hočejo, da pride jezikovno vprašanje na vrsto pred nagodbo z Ogrsko. Če se to ne zgodi, potem pride čas, ko bo Körber mogel uresničiti svoje grožnje, namreč izpremeniti ustavo.

(Za nemški državni jezik.) Listi poročajo, da je nadvojvoda Fran Ferdinand d'Este napram ministrskemu predsedniku se izrekel za uvedenje nemškega državnega jezika. Dejal je neki, da mora biti uprava ednotna in isto tako, da mora v armadi veljati nemški jezik, zato da imajo prizadevanja za uvedenje nemškega državnega jezika vse njegove simpatije, in bo on ta prizadevanja podpiral kolikor bo mogoče. Nemški listi so bili te izjave silno veseli; zdaj pa je prišlo v javnost, da je omenjeno poročilo samo izmišljeno.

(Proračunski odsek) je razpravljal te dni o odpravi eraričnih mitnic. Poslanec Schraffl je predlagal, naj se dohodki od mitnic dovolijo le do meseca julija in se postavijo v proračunu; podpiral je svoj predlog s tem, da se je že tudi državni zbor večkrat izrekel za odpravo mitnic. Finančni minister pa se je najodločnejše izjavil proti temu predlogu in je celo zažugal, ako bi bil predlog Schrafflov sprejet, da odstopi iz ministrstva. Potem je bil ta predlog odklonjen. Proračunski odsek je rešil še nekoliko poglavij ministrstva za železnice.

(Katoliško vseučilišče v Solnogradu.) Lansko leto je imelo društvo za ustanovitev univerze v Solnogradu 112 000 kron dohodkov; vseučiliški zaklad znaša doslej 1 024 813 kron. To vseučilišče ima stati, kakor je povdarjal na zadnjem občnem zboru slavnostni govornik O. Freund, glede narodnosti na najpravičnejšem stališču.

(Bojkot proti Nemcem.) Krakovsko trgovsko društvo je na svojem občnem zboru dne 20. t. m. sklenilo vse trgovske zveze z Nemčijo opustiti. Društvo bode tak poziv poslalo tudi vsem poljskim trgovcem.

(Bosanske železnice.) Ko se zopet snide poslanska zbornica, ji železniški odsek predloži poročilo o zgradbi železnice od Sarajeva do meje ob Limu s postransko progo preko Višegrada do srbske meje, dalje od Bugojna do Aržana in od Doboja do Šamaca. Te železnice se imajo začeti graditi v najbližnjem času. Proga Bugojno Aržano bo dolga 107 km ter bode izpeljana v dolžini 26 km do 1000 metrov nad morjem. Stroški so proračunjeni na 28 000 000 kron. Proga Šamac-Doboj bode nadaljevanje ogrske železnice Vin-kovce-Sisek; dolga bode 66 km, troški pa so proračunjeni na 19 000 000 kron. Glavna proga pa od Sarajeva do meje je nadaljevanje bosanske železnice, ki se utegne v kratkem času zvezati s turško železnico od Mitrovice do Soluna. Stroški za to progo in 32 km dolgo krilo od Višegrada do srbske meje so proračunjeni na 60 do 70 milijonov kron. V ta namen bode bosanska vlada smela najeti posojilo 75 milijonov.

(Poljaki in Rusi.) Odpor proti germanizmu, ki se vedno krepkeje pojavlja med Poljaki, je njihova nasprotja proti Rusom potisnil v ozadje. Od ruske strani se ta premamba podpira, ker so uvideli, da je vsa prihodnost vzhodne Evrope, Avstrije in Balkana v nevarnosti zaradi vse-nemškega načrta, ki je nasilen v svojem nastopanju proti sosedom. Naloga slovanskih rodov je,

da si ohranijo obstanek in svobodo, in naloga poljskega in ruskega naroda je, da jih vodita duševno in materialno pod vodstvom dveh velikih slovanskih držav: Rusije in Avstrije. Tako menijo Rusi; to je gotovo veselo znamenje za vse Slovane in tudi v korist Avstrije je takšna politika. Ako bi se avstrijska diplomacija postavila na stališče zveze z Rusijo bi bilo kmalu konec nemškega in laškega ruvanja zoper Avstrijo.

(Francija.) V francoski zbornici je pri razpravi o proračunu ministrstva nek poslanec obsojal evropsko gospodarsko politiko in vedno oboroževanje. Zbornica je izražala zadovoljstvo na zblizanju med Francijo in Italijo.

(V Švediji) je te dni zbran državni zbor. V prestolnem govoru je kralj Oskar napovedal razširjenje volilne pravice za drugo zbornico po vzgledu splošne volilne pravice; dalje uvedbo progresivne dohodarine in ustanovitve splošne državne zavarovalnice za vse panoge.

(Južna Amerika.) Glede dogodkov v Kolumbiji in Venezueli ni mogoče priti na jasno. Najprej se je govorilo o ustaji v Venezueli, potem o vojni med Kolumbijo in Venezuelo, pisalo se je, da je upor zatrt, in potem zopet, da nastaja vojna. Najnovejše vesti poročajo, da se je v panamskem zalivu potopilo pet vojnih ladij in sicer tri vstaske in dve vladni. Ustaja še ni zatrita, ker se poroča tudi, da so vladne čete bili poražene pri Carubano.

(Vojna v Južni Afriki.) Burski vjetniki, možje, žene in otroci, kolikor jih je prišlo v angleško oblast, se nahajajo v takozvanih koncentracijskih taborih, kjer vlada silna beda. Jetniki mrjo za lakoto, begarjem in drugimi boleznimi; ob deževju se razlijeje vode po taboriščih, da morajo uboge žrtve angleške krutosti stati v vodi, držeč v rokah svoje borno imetje, in v vodo ter blato morajo leči k počitku. Če traja vojna še eno leto, ne bo živela nobena burska žena in noben otrok; Angleži delajo namenoma tako, da bi Buri čim prej popolnoma izmrli. — Neustrašeni burski poveljnik Scheepers je bil dne 19. t. m. ustreljen od Angležev; njega so bili namreč ujeli in vojaški sod ga je obsodil na smrt. Botta je odredil zaradi Scheepersa krvavo maščevanje; vsi mirovni pogoji so odbiti. Zdaj začne Angleži preiskavo proti burskemu vodji Kruitingerju, katerega so tudi ujeli ranjenega. Tudi njega ne čaka najbrže drugega, kakor krogla v junaške prsi.

Razne stvari.

(Princi Windischgrätz — knezi.) Vladno glasilo na Dunaju je naštevalo vse prince Windischgrätze, ki jih je sprejel cesar v avdienci ob priliki poroke princa Otona s hčerjo pokojnega prestolonaslednika, ter jih nazivalo za kneze. Ker pa je dosedaj imel ta naslov le najstarejši član med sedanjimi Hugo Windischgrätz, dočim so imeli ostali člani družine naslov „prince“, sklepa se, da so povzdignjeni vsi moški Windischgrätz v knežji stan.

(Dvoje modernih ječ.) V Pensilvaniji, in sicer v mestu Western je velika kaznilnica, kjer dobi vsak jetnik po eden godbeni instrument, kakšnega si pač zbere. Kdor je popolnoma brez posluha, pa dobi lajno. Vsak dan se morajo jetniki po več ur vaditi. Ker pa je nad 250 jetnikov, a vsak trobi, piška, gode in bobna svojo, lahko je misliti neznosni trušč. Dva paznika sta že vsled tega zblaznela. — Druga novodobna kaznilnica je v Racine, ki jo vodi napredno misleči gospe. Vsakemu kaznjencu dovoli posej po njegovem poklicu. Ko so nedavno zaprli tam štiri gledališčne igralce zaradi tatvine, smejo predstavljati javno na hodnikih igre, ki jih sami spišejo. Druga dva jetnika sta po poklicu borilca. Da bi se svojemu poslu med tem časom ne odvadila, kupili so jima stroj za urjenje; tudi se boksata, se hodita sprehajati ter se vsak dan kopljeta v mrzli vodi. V Ameriki bo res kmalu treba posebne protekcije, da bo prišel človek v ječo, kjer je življenje tako prijetno in zdravo.

(Pijančevanje provzroči slepoto.) Društvo ameriških zdravnikov je dognalo v več slučajev oslepljenja vsled preobilega zavžitja alkohola. Posebno nekatere vrste ruma in lesnega spirita imajo to pogubno lastnost. V začetku se opaža vnetje, kmalu se mrena krči in provzroča kratkovidnost, končno pa se oči popolnoma zvlečejo skupaj ter nastopi slepota.

Poslano.

„Riunione Adriatica“. Izjava „Slovenca“ dne 17. januarja 1902 broj 13. o zavarovalnici „Riunione“ se glasi: „Posebno s Štajar-

skega nam prihajajo vprašanja: katena je zavarovalnica „Riunione Adriatica“? Ker nam je iz več razlogov težko direktno svoje misli povedati, citiramo tu doslovno besede, katere je znani češki sociolog Rudolf Vrba (strokovnjak za finančne zadeve pri „Correspondenzblatt für den kath. Clerus“) napisal v svoji knjigi „Narodni sebeočrana“. V Praze 1898. Vrba pravi na str. 29: „Banka „Riunione Adriatica“ je močna sinagoga. Njen glavni tajnik je tukaj žid Fregassi, na Dunaju vodita banko židi Feg in Reich, v Pragi žid Elsner“. — To je pisal Vrba l. 1898.

Glede na to, da je zavarovalnica „Riunione“ močna židovska sinagoga, a zavarovanje pa le pod istimi pogoji sprejema, kakor je to storila „Unio catholica“, glede na to, da iste pogoje, kateri se nahajajo v priporočbi „Riunione“, imajo tudi vse druge zavarovalnice,

glede na to, da tudi druge zavarovalnice sprejmejo zavarovanje proti poškodbi in ubitju zvonov, n. pr. „Avstrijska delniška zavarovalnica“ — „Dunav“ — „Slavija“ — „Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“,

glede na to, da imamo dovolj slovanskih zavarovalnic, „Slavija“ in „Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“, kateri sta, kar zadeva zavarovanje, vobče veliko cenejši, kakor pa „židovska sinagoga“,

glede na to, da se slovanske zavarovalnice nahajajo v rokah katoličanov, da celo strogo katoliških mož — se čudimo, da lavantinski konsistorij v posebni okrožnici duhovščini strogo ukazuje, da se morajo cerkvena poslopja le pri „židovski sinagogi“ zavarovati, zlasti pa se morajo cerkve in poslopja nadarbin, katere so bile dosihmal zavarovane pri „Unio catholica“ v prihodnje zavarovati pri „sinagogi“ in kot razlog v posebni okrožnici se navaja samo ta, da „Riunione“ sprejema tudi zavarovanje proti poškodbi in ubitju zvonov, kateri razlog je pa popolnoma neutemeljen, ker isto zavarovanje sprejmejo tudi druge zavarovalnice, in se plačajo v to svrbo manjše premije, kakor pa pri „sinagogi“.

Končno se naglašja v okrožnici lavantinskega konsistorija, da se smejo cerkve in poslopja nadarbin le takrat zavarovati pri kaki drugi sinagogi — ako se izprosi v to avrbo posebno dovoljenje.

Ker iz navedenih razlogov nikakor ne gre, da bi bi se zavodi, katere vodijo židi, podpirali s prispevki kat. cerkva in prebend, prosimo, da veleč. kn.-šk. konsistorij javno proglasi razloge, vsled katerih se je opravičeno izdala imenovana tajna okrožnica — ako istega ne stori, ne sme in ne more iz navedenih razlogov nikogar več zati ukaz, da se cerkveni predmeti smejo le pri „Riunione“ zavarovati. Garnisär.

(39)

POSILANO.

Takoj po volitvah tukajšnega občinskega odbora razširila se je v Trbovljah laž, da sva podpisana proti izvoljenemu odboru osebno agitirala.

Resnici v dokaz in da narediva konec temu hudobno izmišljenemu obrekovanju, katero služi „nekaterim“ osebam le kot zahrbtno maščevanje, prisiljena sva javno imenovati vse one, kateri so to laž izmišlili in širili, kot breznačajne lažnjivce in obrekovalce.

Nasprotno obljubiva vsakemu, kateri nama zmore dokazati, da sva se v resnici spuščala v agitacijo pri katerikoli priliki in zoper katerikoli stranko, 200 kron nagrade.

Trbovlje, dne 22. prosinca 1902.

L. Plavčak m. p. J. Krammer m. p.

Izjava.

Prekličem tem potom javno vse, kar sem koncem lanskega leta in početkom tega leta zoper posestniškega sina Franceta Glinška zaljivega govoril, kot neresnično.

Na Gornji Hudinji, dne 20. prosinca 1902.

(35)

MARTIN MALEJ s. r., posestnik.

~~~~~

Deček doma na Kranjskem, se želi učiti urarske obrti kje na Spod. Štajarskem, v kakem malem mestu ali trgu. — Drugo se poišče pri upravnistvu tega lista. (38) 6-1

~~~~~

(36) 1

Razglas.

Okolo Št. Jurja ob juž. žel. Št. Lovrenca pod Prožinom in Štor klati se neki 26—30 let star človek, ki pravi, da je agent, inženier ali pa knjigovodja, ki je bil že v službi v Lappo vsem prometokopu v Velenju in ki pričakuje, da dobi zdaj enako službo pri rudniku v Štorah, ki pa je na sumu, da je dne 7. t. m. Antonu Stanteju in Janezu Medvedu v Št. Lorencu več obleke ukradel.

Tudi ponuja nepristne prstane, češ, da so prstani v zastavo in na ta način ljudi slepari.

Ta človek, ki je nemški občoje, naj se pri prvi orožniški postaji ali pa pri c. kr. okrožnem sodišču v Celju ovadi.

C. kr. okrožna sodnija v Celju, odd. IX. dne 21. januarja 1901.

Prošnja.

P. n. prijatelje „Podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi“ vjudno prosimo, naj pošljajo svoje denarne doneske na naslov društvenega blagajnika: „JUDr. J. Ettel št. z Hvozdomilu, advokat, Praha-Vinohrady, Palackého třída 8.“ — dopise pa na predsednika: Fr. Tomšič, nadinženir, Praha Spálená ul. 24., — ker imamo sitnosti s poštnimi uradi, ako so adresirane pošiljave pod naslovom samega društva.

Ob enem pa prosimo zopet vse rodoljube in prijatelje slovenskega dijaštva za izdatno podporo.

V Pragi, dne 20. januarja 1902.

Josip Germ
tajnik.

Fran Tomšič
predsednik.

Naprodaj je posestvo

z lepim poslopjem in gostilno, na lepem prostoru poleg okrajne ceste, četr ure iz mesta. — Več se izve pri upravnistvu „Domovine“ v Celju. (34) 1

~~~~~  
Salame iz šunka gld. 1-10, domače salame gld. 1-—, dunajske salame 80 kr., rošunko brez kosti 90kr. in gld. 1-10, šunko s kožo 90 kr., suho meso in slanino 70 kr., prešičje glave brez kosti po 40 kr. kila, kranjske klobase velike, po 18 kr. ena, slivovko in borovničar ter brinovec pravi po gld. 1-40 (16) 32 liter, pošilja po povzetju

## Janko Ev. Sirc v Kranju.

~~~~~

Služba spretnega posojilničnega uradnika

se takoj lahko nastopi. — Plača po dogovoru. Ponudbe s pričali naj se pošljejo načelnistvu „Savinske posojilnice v Žalcu“.

Zaradi opustitve poljedelstva

je naprodaj

par dobrih konjev, vozov, konjske oprave, tudi veliko gospodarsko poslopje za podreti, lepa krma itd.

Kje, pove upravnistvo „Domovine“. (22) 3-2

~~~~~

Naznanilo in priporočilo.

ALOJZ KORSIKA

umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svoje bogato zalogo poljskih, zelenadnih in tudi cvetličnih semen.

Edina na Kranjskem res strokovno urejena semenska trgovina, katera druži nad 325 semenskih vrst, in za katere kaljivost in pristnost jamčim.

Nadalje se dobe tudi mnogovrstne rastline, kakor tudi lepotni grmiči, vrtnice, cvetlice v loncih itd.

Posebno se pa priporočam za izdelovanje šopkov in vencev, svečih in suhih, in vseh v mojo stroko spadajočih predmetov, ter zagotavljam najnižje cene.

Ilustrovani cenik za leto 1902 je brezplačno dobiti.

Za obilen obisk se priporoča najljubnejše

z odličnim spoštovanjem

(25) 3-1

Alojz Korsika.

~~~~~

Resna ženitbena ponudba.

Mladenec, star 26 let, rokodelec, ima posestvo vredno 2000 gl'd v zdravem kraju blizu mesta na Spodnjem Štajarskem. Isti želi v zakon pridno in pobožno dekle, katera ima veselje do gospodarstva, podobne (enake) starosti in ima tudi premoženja v denarju ali pa v posestvu.

Natančneje in naslov pove upravnistvo „Domovine“ v Celju. (30) 3-2

Išče se oskrbnik

za večji vinograd, ki je izvršil vino.

rejsko šolo ter se zamere izkazati z dobrimi spričevali o praktični porabi v oskrbništvu goric z amerišanskimi nasadi. Nastop službe dne 1. junija ali vsaj 1. aprila t. l. Ponudbe s po goji ter spričevali dopošljejo naj se uredništvu (21) 3-2 „Domovine“ v Celju.

Samo v teh zavojih se dobiva pristna, tako splošna priljubljena

Kathreinerjeva o o o o Kneippova sladna kava

(33) 1

Medicinee

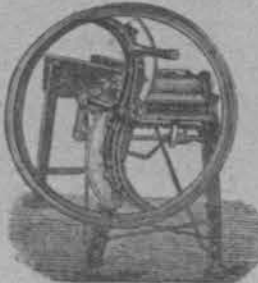
z dvema rigorozoma išče gospodično, katera bi ga denarno pri tretjem rigorozu podpirala. Tudi zakon. Dopisi (ponudbe) s sliko naj se blagovole pošlji pod „J. M.“, upravnistvu „Domovine“.

Najnovejši

stroji za prirejanje živinske krme

pri zimskem krmljenju v hlevih!

Stroji za rezanje piče s patentnim kolobarom, ki se jako lahko goni ter prihrani 40% moči, reznice za repo in krompir, mlinci za drobljenje, stroji za parjenje živinske piče, prenosljive štedilne kotlene peči z emajliranim ali z neemajliranim vložnim kotlom, stoječe ali vozeče, za kuhanje in parjenje živinske krme, krompirja, za mnogovrstne kmetijske in gospodarske potrebe itd., nadalje robkalnice za turščico, čistilne mlince za žito, trijere-stroje za izbiranje, stiskalnice za seno in slamo, z ročno gonjo stoječe in vozeče.

Mlatilnice, geplje, jeklene, pluge, valjarje, brane

Najboljše sejalne stroje „AGRIKOLA“ (zistem s potiskanjem koleca) brez zmenjevalnih koleca za vsako seme, za gorate in dolinske kraje.

Samoizvorne patentirane brizgalnice za uničevanje sadnih škodljivcev in peronospor, izdelujejo in razpošiljajo pod jamstvom v najnovejši, priznani najboljši konstrukciji.

Th. Mayfarth & Co. [**]

c. kr. izključno priv. tovarne kmetijskih strojev, li-varen in parnih fužin.

Dunaj, II., Taborstrasse št. 71.

Odlikovane s nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi stitimi svetinjami. *

Ilustrovani katalogi in mnogobrojna priznanja pisma zastoj. — Isčajo se zastopniki in prekupci. (317) 14-14

Dopisovanje tudi v slovenskem jeziku.

Pristno in zelo okusno Ljutomersko vino

lastni pridelek od 1000 in lansko prodaje **IVAN KOČEVAR**, posestnik v Središču, kjer je tudi železniška postaja. (Za pokus pošlje tudi v sodčkih od ednega vedra 56 litrov naprej). Cene vina se na zahtevanje (6) 10-5 radovoljno poročajo.

Oddaja šolske stavbe v Ljubečni.

Zgradbo nove štirirazredne šole v Ljubečni s stanovanjem nadučitelja in učiteljev oddalo se bo potom ustmene zniževalne dražbe. Izšli calo se bo za ceno 43.939 kron 40 vin.

Stavbeni načrti, stroškovnjak, stavbeno dovoljenje in stavbeni pogoji (ob ednem dražbeni pogoji in stavbena pogodba) so v pisarni kraj nega šolskega sveta v Škofjivasi hiš. št. 3 na ogled razpoloženi. Dražba se bo vršila v četrtek, dne 13. svedana 1902 popoldne ob 2 uri v hiši Janez Ložarja v Leskovcu blizu, kjer bo šola stala

Krajni šolski svet v Ljubečni
dne 16. prosinca 1902.

(28) 2-2

Jožef Jošt, načelnik.

Učiteljska in orglarska služba

je razpisana v Galiciji pri Celju do 30. t. m. Mesto je lepo za učitelja, kateri je zmožen orgljanja, ker ima za to prosto stanovanje in (32) 2-2 primerno plačo.

Naznanilo in priporočilo.

Vljudno naznanjam sl. občinstvu in prečast. duhovščini, da sem na novo otvoril v lastni hiši na Bregu pri Celju št. 17 čisto

novourejeno mesnico.

Sekal bodem v tej mesnici le meso pitanih volov in govede ter telet najboljše vrste. Priporočam se za mnogobrojni obisk in zagotavljam snažno, točno in ceno postrežbo. Kdor kupi le enkrat, prepričal se bode, da nimam konkurence in da tako nizkih cen nima nihče.

Z velespoštovanjem

(420) 15-5

Anton Pleterski

mesar in posestnik.

SLIVOVKO

razpošilja „Žganjarija Lesjak“ v Brezovcu, (20) 5-2 pošta Rogatec, Robitsch.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika izber železnih peči in travniških bran!

Neštevilno zahvalnih pisem vsakomur na razpolago.

POMADA IZ LILIJ

Brez olja in masti. Podeljuje licu fino in mlado polt in koži beli lesk; njeno uporabo izginjajo solnčne pege in zakažni črvi brez sledu. Cena 3 lončkom 3 K; s pošto proti predplačilu 4 K.

Vse že

loščne boleti, težko prebavo, zlasti pri po-manjkanju teka, riganju in drugih ža-loščnih slabostih, pri krču in prenapetem želodcu, zaslinjenju, navalu krvi v glavo (kongestije), boleznih črev, potem kašelj, prana bolezen in zamažnost, zobobol, glaste, zlatenico in zlato žilo ozdravlja.

ANTIRHEUMIN-MAZIL

proti protinu, riganju v rokah in nogah. Cena 1 steklenici 2 kroni 40 vinarjev, 2 steklenici 4 kroni, 4 steklenice 6 kron 40 vinarjev s poštino, ako se denar naprej pošlje.

življenski balzam „SALVATOR“

Čisti kri ter je brezpogojno najboljša domača sredstvo za vse mogoče notranje in zunanje boleti, odstranjuje nečiste sokove in s tem daljša človeško življenje. — Zdravi vse mogoče, tudi stare rane, ter še mnoge druge bolezni, kakor je to na vsakem, steklenici pri-loženem navodilu razvidno. Cena ovoj 18 flašk 5 K, 24 flašk 9 K, 48 flašk 18 K, brez poštine, ako se denar pošlje naprej „Salvator“-le-karni v Va-raždin.

érja. Concilije
INJECTIO

VEGETABLE

št. I, II in III, ter
CAPSULE VEGETABLE
za tajne bolezni.

Naročila
naj se pošiljajo
na glavno skladišče

FR. RIEDLA

lekarna pri SALVATOR-ju

VARAŽDIN (Hrvatsko).

Najboljša domača sredstva.

Lastnina in tisk D. Hribar-ja v Celju.

Odgovorni urednik in izdajatelj Rudolf Libenaky.